

Силабус
навчальної дисципліни
“Лікувально-реабілітаційний масаж”
2024-2025 навчальний рік

Освітня програма **«Фізична терапія, ерготерапія у травматології та ортопедії»**

Спеціальність **227 Фізична терапія, ерготерапія**

Галузь знань **22 Охорона здоров'я**

Рівень вищої освіти **перший (бакалаврський)**

Викладач (і)	Анастасія ЕФІМОВА, старший викладач кафедри біології, здоров'я людини та фізичної реабілітації
Посилання на сайт	https://edu.bdpu.org
Контактний тел.	0661100740
Е-mail викладача:	ai_efimova@ukr.net
Графік консультацій	Понеділок 14.30-15.50

Обсяг курсу на поточний навчальний рік:

Форма навчання	Кількість кредитів/ годин	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	звітність
денна	4	16	16	88	екзамен

Семестр: осінній

Мова навчання: українська

Ключові слова: фізична реабілітація, лікувальна фізична культура, масаж, анатомія, фізіологія, фізична вправа, оздоровча фізична культура, хвороба.

Мета та предмет курсу: забезпечення майбутнім спеціалістам із фізичної реабілітації суми знань, умінь та навичок з питань науково обґрунтованого обстеження, призначення та проведення реабілітаційного масажу здоровим та особам з відхиленнями у стані здоров'я постійного та тимчасового характеру залежно від клінічних проявів захворювання, вікових та індивідуальних особливостей пацієнтів/клієнтів.

Перелік загальних компетентностей та відповідних їм шифрів:

ЗК 01. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної

діяльності.

ЗК 09. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК 10. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

Перелік спеціальних (фахових) компетентностей та відповідних їм шифрів:

СК05 Здатність провадити безпечну для пацієнта/клієнта та практикуючого фахівця практичну діяльність з фізичної терапії, ерготерапії у травматології та ортопедії, неврології та нейрохірургії, кардіології та пульмонології, а також інших областях медицини.

СК07 Здатність допомогти пацієнту/клієнту зрозуміти власні потреби, обговорювати та пояснювати зміст і необхідність виконання програми фізичної терапії та ерготерапії.

СК14 Здатність знаходити шляхи постійного покращення якості послуг фізичної терапії та ерготерапії.

Та демонструвати такі програмні результати навчання (ПР):

ПР01 Демонструвати готовність до зміцнення та збереження особистого та громадського здоров'я шляхом використання рухової активності людини та проведення роз'яснювальної роботи серед пацієнтів/клієнтів, членів їх родин, медичних фахівців, а також покращенню довкілля громади.

ПР03 Використовувати сучасну комп'ютерну техніку; знаходити інформацію з різних джерел; аналізувати вітчизняні та зарубіжні джерела інформації, необхідної для виконання професійних завдань та прийняття професійних рішень.

ПР04 Застосовувати у професійній діяльності знання біологічних, медичних, педагогічних та психосоціальних аспектів фізичної терапії та ерготерапії.

ПР06 Застосовувати методи й інструменти визначення та вимірювання структурних змін та порушених функцій організму, активності та участі, трактувати отриману інформацію.

ПР07 Трактувати інформацію про наявні у пацієнта порушення за Міжнародною класифікацією функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я (МКФ) та Міжнародною класифікацією функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я дітей та

підлітків (МКФ ДП).

- ПР08 Діяти згідно з нормативно-правовими вимогами та нормами професійної етики.
- ПР09 Реалізувати індивідуальні програми фізичної терапії, ерготерапії.
- ПР11 Здійснювати заходи ерготерапії для ліквідації або компенсації функціональних та асоційованих з ними обмежень активності та участі в діяльності.
- ПР12 Застосовувати сучасні науково-доказові дані у професійній діяльності.
- ПР14 Безпечно та ефективно використовувати обладнання для проведення реабілітаційних заходів, контролю основних життєвих показників пацієнта, допоміжні технічні засоби реабілітації для пересування та самообслуговування.
- ПР15 Вербально і не вербально спілкуватися з особами та групами співрозмовників, різними за віком, рівнем освіти, соціальною і професійною приналежністю, психологічними та когнітивними якостями тощо, у мультидисциплінарній команді.
- ПР16 Проводити інструктаж та навчання клієнтів, членів їх родин, колег і невеликих груп.
- ПР17 Оцінювати результати виконання програм фізичної терапії та ерготерапії, використовуючи відповідний інструментарій, та за потреби, модифікувати поточну діяльність.

Зміст курсу:

Тема 1. Поняття, предмет і завдання реабілітаційного масажу. Короткі історичні відомості. Масаж на етапах реабілітації. Завдання масажу.

Тема 2. Основні механізми дії реабілітаційного масажу на організм людини.

Тема 3. Загальні покази та протипокази до призначення реабілітаційного масажу.

Тема 4. Реабілітаційний масаж в ранньому дитячому віці.

Тема 5. Масаж при порушеннях постави. Сколіоз. Плоскостопість. Методика проведення масажу при порушеннях постави.

Тема 6. Масаж при захворюваннях опорно-рухового апарату. Методика його проведення. Міозити. Міальгія. Методика його проведення. Масаж при переломах верхніх і нижніх кінцівок.

Тема 7. Реабілітаційний масаж при захворюваннях центральної і периферійної нервової системи

Тема 8. Остеохондроз хребта. Масаж при невриті лицьового нерва. Послідовність та методика його проведення. Масаж при бронхіальній астмі.

Тема 9. Реабілітаційний масаж при захворюваннях серцево-судинної і бронхолегеневої системи. Масаж при гіпертонічній хворобі.

Тема 10. Масаж при ішемічній хворобі серця і її ускладненнях в період лікування в стаціонарі і в післялікарняний період.

Методи навчання:

Словесні: проблемний виклад лекції, бесіда, дискусія, мозковий штурм тощо.

Наочні: спостереження, показ і обговорення навчальної презентації тощо.

Практичні: вправи, практичні роботи, розв'язування професійно-зорієнтованих ситуацій тощо.

Політика курсу (особливості проведення навчальних занять):

Перескладання модулів відбувається за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний). Списування під час контрольних робіт заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування та підготовки практичних завдань під час заняття. Відвідування занять є обов'язковим. Спілкування між викладачем і здобувачами вищої освіти відбувається в аудиторії, у системі електронного забезпечення навчання MOODLE, а також в рамках контролю самостійної роботи.

Технічне й програмне забезпечення/обладнання, наочність:

Система електронного забезпечення навчання – MOODLE, в якій розміщуються навчальні матеріали дисципліни.

Система оцінювання та вимоги:

Поточне тестування та самостійна робота								Сума
Змістовий модуль		Змістовий модуль 2		Змістовий модуль 3		Змістовий модуль 4		100
T1	T1	T2	T3	T4	T4	T5	T5	
5	5	5	5	5	5	5	5	
Змістовий модуль 5		Змістовий модуль 6		Змістовий модуль 7		Змістовий модуль 8		
T6	T7	T8	T8	T9	T9	T10	T10	
5	5	8	7	7	7	7	7	

Тема1	Поняття, предмет і завдання реабілітаційного масажу. Короткі історичні відомості. Масаж на етапах реабілітації. Завдання масажу.
Тема 2	Основні механізми дії реабілітаційного масажу на організм людини.

Тема 3	Загальні покази та протипокази до призначення реабілітаційного масажу.
Тема 4	Реабілітаційний масаж в ранньому дитячому віці.
Тема 5	Масаж при порушеннях постави. Сколіоз. Плоскостопість. Методика проведення масажу при порушеннях постави.
Тема 6	Масаж при захворюваннях опорно-рухового апарату. Методика його проведення. Міозити. Міальгія. Методика його проведення. Масаж при переломах верхніх і нижніх кінцівок.
Тема 7	Реабілітаційний масаж при захворюваннях центральної і периферійної нервової системи
Тема 8	Остеохондроз хребта. Масаж при невриті лицьового нерва. Послідовність та методика його проведення. Масаж при бронхіальній астмі.
Тема 9	Реабілітаційний масаж при захворюваннях серцево-судинної і бронхолегеневої системи. Масаж при гіпертонічній хворобі.
Тема 10	Масаж при ішемічній хворобі серця і її ускладненнях в період лікування в стаціонарі і в післялікарняний період.

Критерії оцінювання:

Оцінка за університетською шкалою	Оцінка за шкалою ЄКТС
90-100	A
78-89	B
65-77	C
58-64	D
50-57	E
35-49	FX (з можливістю повторного складання)
1-34	F (з обов'язковим повторним вивченням ОК)

Список рекомендованих джерел (наскрізна нумерація)

Основна:

1. Вакуленко Д.В. Інформаційні технології у лікувально-реабілітаційному масажі : навчальний посібник / Д.В. Вакуленко, Л. О. Вакуленко. – Тернопіль : ТНПУ, 2019, 68 с.
2. Вакуленко Л.О. Атлас масажиста / Л.О. Вакуленко. – Тернопіль: Укрмедкнига, 2005. – 306 с. Режим доступу: http://intranet.tdmu.edu.ua/data/books/Atlas_Mas.pdf
3. Вакуленко Л.О. Лікувальний масаж: практикум для підготовки до

занять / Л.О. Вакуленко, О.Р. Барладин, Д.В. Вакуленко. – Тернопіль, ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2019

4. Вакуленко Л.О. Лікувально-реабілітаційний масаж у педіатрії : навчальний посібник, [електронний варіант] / Л. О. Вакуленко, Д. В. Вакуленко, ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2019. –233 с.

5. Вакуленко Л.О. Лікувально-реабілітаційний масаж у педіатрії : навчальний посібник, [електронний варіант] / Л. О. Вакуленко, Д. В. Вакуленко, ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2019. –233 с.

6. Вакуленко Л.О. Основи масажу / [Л.О. Вакуленко, З.П.Прилуцький, Д.В.Вакуленко, С.В.Кутаков, Н.Ю. Лучишин]. – Тернопіль: ТНПУ, 2013. – 132 с.
Режим доступу:
https://www.researchgate.net/profile/Dmytro_Vakulenko/publication/286926694_OSNOVI_MASAZU/links/56702cc008aecedfd55310e9/OSNOVI-MASAZU.pdf

7. Вакуленко Л.О. Реабілітаційний масаж / Л.О.Вакуленко, Г.В. Прилуцька, Д.В. Вакуленко та ін. – Тернопіль, Урмедкнига, 2018. –430 с.

8. Еремушкин М.А. Классическая техника массажа при травмах и заболеваниях опорно-двигательного аппарата. Справочное пособие. – СПб.: Наука и техника, 2010. – 192 с.

9. Єфіменко П. Б. Техніка та методика класичного масажу : навч. посібник / П. Б. Єфіменко - Харків : ОВС, 2007. - 216 с.

10. Єфіменко П.Б. Техніка та методика масажу.-Х.: ОВС,2011.

11. Исаев Ю.А. Сегментарно–рефлекторный и точечный массаж в клинической практике. Киев: Здоровья, 1993. – 320 с.

12. Кручаниця М.І., Філак Ф.Г., Розумик Н.В., Філак Я.Ф. Нетрадиційні засоби оздоровлення. Навчальний посібник для студентів вищих навч. закл. фіз. вихов. і спорту. – Ужгород: Вид-во УжНУ, 2008. - 120с

13. Майструк М.І. Техніка загального масажу і самомасажу: методичні вказівки для студентів напряму підготовки «Здоров'я людини».- Хмельницький: ХНУ, 2012.- 62с.

14. Мойсак О.Д. Основи медичних знань і охорони здоров'я. Навчальний посібник для студентів педагогічних закладів освіти. К, Арістей, 2006, 592с.

15. Мороз Л.А. Універсальна енциклопедія лікувального і оздоровчого масажу / Л.А. Мороз. – Донецьк: ТОВ ВКФ БФО, 2011. – 432 с.

16. Мухін В.М. Фізична реабілітація: підручник / В.М. Мухін. – 2-ге вид., переробл. та доповн. – К.: Олімпійська література, 2005. – 422 с. Режим доступу:

<http://www.twirpx.com/file/1430762/>

Інформаційні ресурси

1. <http://bdpu.org>
2. <http://library.bdpu.org>
- 3/ <http://edu.bdpu.org/>